

AUTORSKOPRÁVNÍ ASPEKTY KNIHOVNICKO- INFORMAČNÍ ČINNOSTI

KISK FF MU

Pavla Kovářová, kovarova@phil.muni.cz

Podmínky ukončení

- Docházka (průběh semestru)
 - Na přednášky doporučená
 - Na cvičení povinná pro všechny (týdny pro kombinované), 1 možná absence
- Zapojení do cvičení (viz [studijní materiály](#))
- E-kurz (Elf) [o autorském zákoně](#)
 - Pretest na libovolný počet bodů do 1. 3.
 - Posttest po dostudování materiálů na min. 70 % do 12. 4.
- Písemná zkouška (zkouškové období)
 - Znalostní: témata v zákonech, pravidla
 - Aplikační: zadány problémy, řešení zákonné možnosti (viz studijní materiály)

Orientační harmonogram

Datum	Téma
23.2.2018	Úvod do práva
2.3.2018	Právní knihovny a další zdroje právních informací a jejich vyhledávání – Mgr. Kateřina Krčálová Konečná, DiS. (termín se může změnit)
9.3.2018	Ochrana osobních údajů
16.3.2018	Cvičení (soudní spory)
23.3.2018	Z. o SPI, tiskový zákon a zákon o neperiodických publikacích, z. o některých službách informační společnosti
30.3.2018	odpadá - státní svátek
6.4.2018	Cvičení (soudní spory)
13.4.2018	Autorský zákon 1
20.4.2018	Autorský zákon 2
27.4.2018	Cvičení (soudní spory)
4.5.2018	Knihovní zákon, vztah k občanskému zákoníku
11.5.2018	Rozbor knihovního řádu na základě předchozích zákonů
18.5.2018	Cvičení (soudní spory)

Cíl předmětu

- Přehled o tom, co je zákonné a co ne
- Schopnost najít relevantní právní dokumenty různého typu
- Orientovat se v právních dokumentech pro nalezení klíčové informace
- Zaregistrovat problém a předat ho právníkům
- Vědět, co už v oblasti ISK vyřešeno => právní jistota

Podklady pro studium

- Prezentace v IS
- Doporučená literatura k předmětu (na konci prezentací)
- Probírané zákony
- E-kurz v Elf o autorském právu

Než začneme...

- „Právo je obvykle definováno jako souhrn (systém) obecně závazných norem (pravidel chování) stanovených a sankcionovatelných státem, tj. právních norem.“ (Madar, s. 831.)
- Žádné určitě, nic exaktního – viz [úvod v semináři o autorském právu](#) (JUDr. Radim Polčák, Ph.D.)
- Neznalost zákona neomlouvá
- Zákon není záživný, ale dá se číst
- Závazné => snaha o přesné a jednoznačné formulace

Angloamerické X kontinentální právo

Kontinentální

- Evropa + bývalé neanglické kolonie
- Hl. pramenem zákon
- Klíčové judikáty kvazi-precedenční charakter

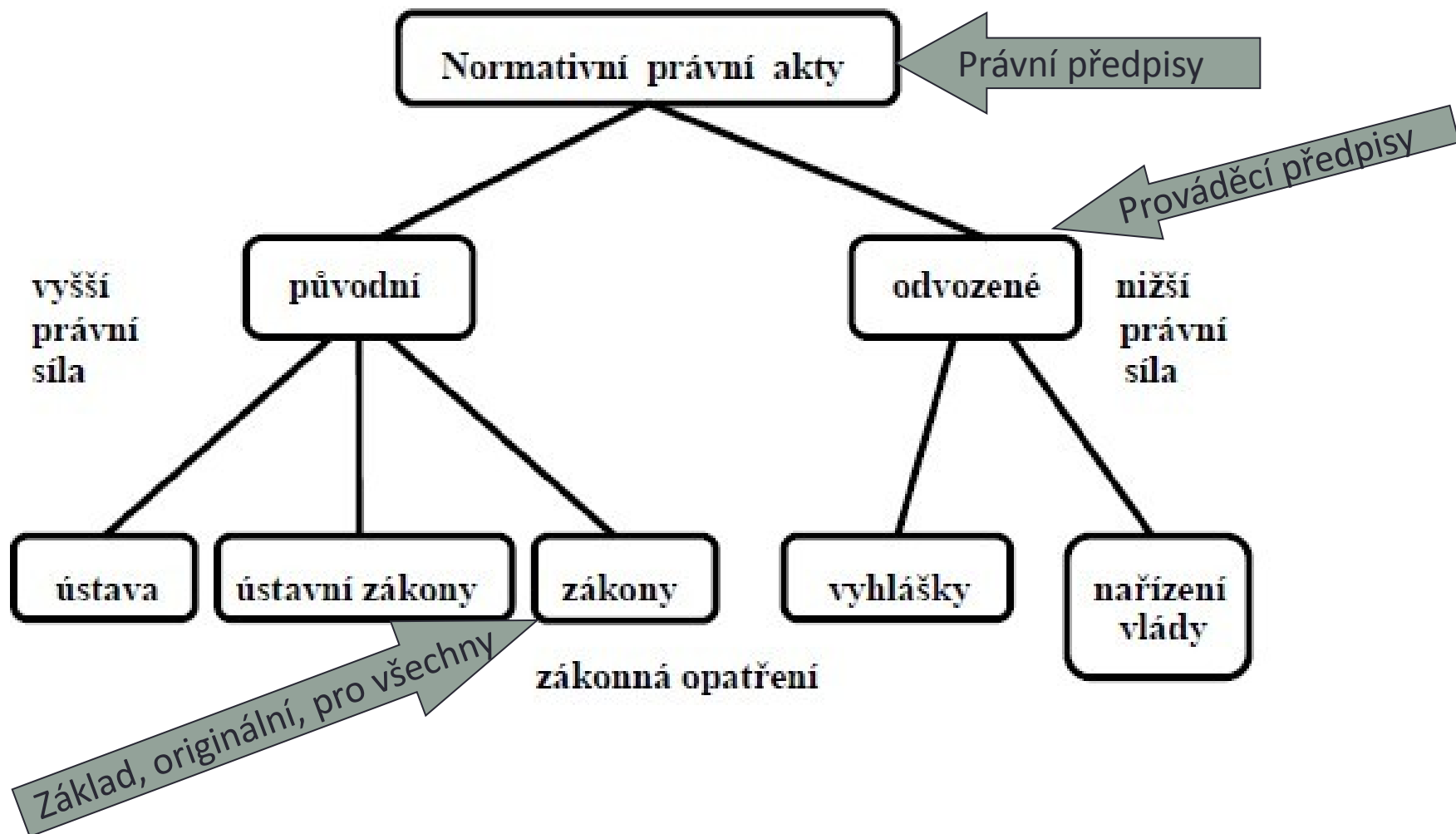
Angloamerické

- VB, USA, Kanada, Austrálie...
- Hl. pramenem soudní precedent
- Anglie – precedent nesmí odporovat zákonu X USA – obsah zákona fixuje až soudní interpretace

Charakteristiky právních předpisů

- Státní suverenity
- Zákonnost – činit, co nezakázáno, a naopak
- Princip teritoriality – působnost v hranicích + pro občany mimo
- Platnost X účinnost
- Derogační pravidla:
 - Dle právní síly
 - Dle speciálnosti
 - Dle data účinnosti
- Test proporcionality

Struktura právního řádu (Lokajová, s. 9)

Základní právní dokumenty

- Novela
- Právní předpisy kraje a obce
- Vnitřní předpis
- Judikát a judikatura
- Smlouvy:
 - Shodný projev vůle 2+ subjektů
 - Nejdůležitější pramen mezinárodního práva, hl. EU, ale nutné ratifikovat státními orgány
 - Kolektivní – uzavírání upraveno zákonem, jen nad rámec zákona

Právo EU

- Primární právo: mezinárodní smlouvy mezi členskými státy, např. smlouva o ESUO, Maastrichtská smlouva, smlouva z Nice...
- Sekundární právo
 - Nařízení – přímý účinek
 - Směrnice – hl. výsledek
 - Rozhodnutí – ne obecná platnost
 - Doporučení a stanoviska – nezávazné
 - Rámcová rozhodnutí – sbližování předpisů
 - Úmluvy – doporučeny k ratifikaci + opatření k provedení

Základní struktura legislativních dokumentů

- Preambule a zásady
- Právní věta
- Hierarchie členění právního předpisu – části, hlavy, oddíly, paragrafy, stránky, odstavce, písmena
- Závěrečná a přechodná ustanovení – účinnost, derogace

Porušení předpisů

- Mezinárodněprávní delikt: delikty států nebo jednotlivců podle mezinárodního práva
- Ústavní delikt: např. velezrada prezidenta
- Trestný čin: nutná trestní odpovědnost a úmysl, pokud nestanoveny jinak
- Přestupek a jiný správní delikt: nižší nebezpečnost, nelze odnětí svobody
- Disciplinární delikt: i porušení interních předpisů

Příklady

- Jaký druh deliktu je...
- ... nevracení knih?
- => Záleží na hodnotě
- ... nevhodné chování v knihovně?
- => Záleží na druhu chování, např. odhalování se před >18 let X vytrhnutí článku z časopisu v knihovně X zapáchání

Hledání právních informací

- Ukázka postupu pro plnění průběžného úkolu
- Nutné pracovat se soudním rozhodnutím + v něm řešeným zákonem v daném znění
- Jak najít?
 - Soudní rozhodnutí: [NALUS](#), [Nejvyšší soud ČR](#), [Nejvyšší správní soud](#)
 - Zákony: [Zákony pro lidi](#)
 - Obojí: ASPI
- Citace ne dle ISO 690 (neupravuje), ale [legislativních pravidel vlády](#)

Citace právních předpisů

- Dle Legislativních pravidel vlády České republiky schválených usnesením vlády ze dne 19. března 1998 č. 188, ve znění pozdějších usnesení
- Úplná (Čl. 61): zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník
- Při druhém a dalším odkazu možné:
 - Zkrácená (Čl. 62): zákon č. 40/1964 Sb.
 - Slovní (Čl. 63): občanský zákoník
- Nutné popsat znění, pokud měněno (čl. 64-66)
 - „ve znění (zákona) č. ...“ => aktuální v době psaní
 - „ve znění pozdějších předpisů“ => aktuální v době čtení

Citace soudního rozhodnutí

- Neexistuje obecně platný postup, na Právnické fakultě MU stanoveno citování s uvedením typu rozhodnutí, soudu, který ho vydal, data vydání a spisové značky
- Např. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 7. 2014, sp. zn. 3 As 124/2013 – 34
- Sp. zn. = identifikátor soudního spisu, např. Sp. zn. 1 (soudní oddělení) T (typ věci) 30 (pořadí zápisu)/2010 (rok)

Citace aktu EU

- Název aktu: označení typu + název orgánu nebo orgánů, které přijaly + zkratka společenství + pořadové číslo + rok, datum přijetí a stručné označení předmětu
- Úplná: Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/24/ES ze dne 23. dubna 2009 o právní ochraně počítačových programů (kodifikované znění) (Text s významem pro EHP), Úř. věst. L 111, s. 16-22.
- Zkrácená: Směrnice (ES) č. 24/2009
- Celexové číslo (není citace, jen doplněk): jednoznačný identifikátor předpisu EU, např. pro uvedenou směrnici „32009L0024“

Právní odvětví

Veřejné

- Veřejné zájmy, nadřazenost státu
- Ústavní (uspořádání státu, lidská práva)
- Správní (finanční, sociální zabezpečení, životní prostředí...)
- Trestní (trestné činy)
- Občanské procesní (postup soudu)

Soukromé

- Soukromé zájmy, rovnost, dohoda
- Občanské hmotné (osobní, osobnostní, majetkové, rodinné)
- Obchodní (souvislost s podnikáním)
- Pracovní (zaměstnanec – zaměstnavatel)
- Autorské

Ústava

- Druh ústavního zákona
- Komplexní úprava základních vztahů (respektování lidských práv a svobod, ochrana přírody...)
- Dělbba moci – základ kontrolního systému
- Struktura orgánů v ČR – práva, povinnosti, složky, přijímání a vylučování členů...

Listina základních práv a svobod

- Specifický druh subjektivních práv
- Nezadatelné, nezrušitelné, nezczitelné, nepromlčitelné, neomezitelné
- Kategorie:
 - Osobnostní (na život, osobní svobodu, mít majetek...),
 - politická (právo na informace, projev, sdružovat se...),
 - menšinová (vlastní kultura...),
 - hospodářská, sociální a kulturní (podnikání, vzdělání...),
 - na soudní či jinou právní ochranu (presumpce nevin, odeprít výpověď...)

Trestní zákoník

- Účinný od 1.1. 2010
- 421 §§
- Předtím trestní zákon 1961-2009, změna v:
 - Uspořádání
 - Tresty zpřísněny (odnětí svobody 15=>20 let, přísnější recidivy)
 - Posílení alternativních trestů (obecně prospěšné práce, zákaz činnosti, nově trest domácího vězení a zákaz vstupu na akce...)
- Činy s největším nebezpečím pro společnost

Občanský zákoník

- Účinný od 1. 1. 2014
- 3081 §§
- Části se vztahem k IT a informacím (podrobněji přednáška o knihovním zákoně)

Použitá literatura

- KÜHN, Zdeněk; BOBEK, Michal; POLČÁK, Radim. *Judikatura a právní argumentace: teoretické a praktické aspekty práce s judikaturou*. Praha: Auditorium, 2006.
- Legislativní pravidla vlády České republiky schválených usnesením vlády ze dne 19. března 1998 č. 188, ve znění pozdějších usnesení
- LOKAJOVÁ, Zuzana. *Základy práva*. Vyd. 1. Ostrava: Vysoká škola podnikání, 2005, 125 s. ISBN 80-867-6417-6.
- MADAR, Zdeněk. *Slovník českého práva II. díl P-Z*. 1. vyd. Praha: Linde, 1995, 1390 s. ISBN 80-856-4762-1.
- ŠAVELKA, Jaromír, Matěj MYŠKA, Adam PTAŠNÍK a Danuše SPÁČILOVÁ. *Právní informační systémy*. 1. vyd. Brno: Tribun EU, 2010. ISBN 978-80-7399-252-1. Dostupné z: http://is.muni.cz/www/134449/online_verze.pdf

Děkuji za pozornost.